

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO ODBRANE – OBRANE

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ

**POLITIKA ELEKTRONSKOG DJELOVANJA
U FUNKCIJI VRŠENJA VOJNO-OBAVJEŠTAJNIH POSLOVA
(EI-SIGINT)**

Sarajevo, juni 2022. godine

SADRŽAJ

POGLAVLJE I OPĆE ODREDBE

1. Svrha	3
2. Cilj	3
3. Primjenjivost	3
4. Rodna ravnopravnost	3
5. Reference	3
6. Definicije pojmova	4

POGLAVLJE II

MISIJA, PRINCIPI I CILJEVI EI-SIGINT-a

1. Misija	5
2. Principi	5
3. Ciljevi	5

POGLAVLJE III

ELEMENTI I FUNKCIJE EI-SIGINT-a

1. Elementi EI-SIGINT-a	6
2. Funkcije EI-SIGINT-a	6

POGLAVLJE IV

ORGANIZACIJA I OPSEG DJELOVANJA EI-SIGINT-a

1. Način organiziranja EI-SIGINT-a	7
2. Opseg djelovanja EI-SIGINT-a	8

POGLAVLJE V

NADLEŽNOSTI I ODGOVORNOSTI

1. Nadležnosti ministra odbrane	8
2. Odgovornosti Sektora za obavještajno-sigurnosne poslove MO BiH	8
3. Odgovornosti Zajedničkog štaba OS BiH	9
4. Odgovornosti Operativne komande OS BiH	9
5. Odgovornosti Vojnoobavještajnog bataljona OS BiH	9

POGLAVLJE VI

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

1. Donošenje dokumenata	10
2. Ažuriranje Politike	10
3. Stupanje na snagu	10

Na osnovu člana 61. Zakona o upravi (“Službeni glasnik BiH”, broj: 32/02, 102/09 i 72/17), te člana 13. stav (1) tačke o) i z) i člana 15. tačka h) Zakona o odbrani Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH”, broj: 88/05), d o n o s i m

**POLITIKU ELEKTRONSKOG DJELOVANJA
U FUNKCIJI VRŠENJA VOJNOOBAVJEŠTAJNIH POSLOVA
(EI – SIGINT)**

POGLAVLJE I – OPĆE ODREDBE

1. Svrha

Svrha donošenja Politike elektronskog djelovanja (EI– SIGINT) (u dalnjem tekstu: Politika) jeste sistemsko uređenje normativne, formacijsko-organizacijske, materijalno-tehničke i razvojne domene EI-SIGINT-a, što će osigurati adekvatan okvir za zakonitu primjenu ove doktrinarno odobrenе vojnoobavještajne discipline u Vojnoobavještajnom rodu Oružanih snaga Bosne i Hercegovine (u dalnjem tekstu: VOR i OS BiH).

2. Cilj

Cilj Politike je uspostava jasnog normativno-pravnog okvira za primjenu, razvoj i unaprjeđenje vojnoobavještajne discipline EI-SIGINT-a u domenu pružanja vojnoobavještajne podrške za provedbu misije i zadataka Ministarstva odbrane (u dalnjem tekstu MO) i OS BiH u zemlji i inozemstvu, te dostizanje potrebnih sposobnosti za integriranje ove vojnoobavještajne discipline u arhitekturu PC L 3003 ISTAR.

3. Primjenjivost

Politika se primjenjuje u MO kroz funkciju stručnog nadzora, primjene i saradnje sa nadležnim državnim agencijama/organima i OS BiH.

4. Rodna ravnopravnost

Izrazi koji su u ovoj politici dati u jednom gramatičkom obliku, bez diskriminacije, odnose se i na muškarce i žene. U označavanju funkcija, zvanja i titula upotrebljava se rodno osjetljivi jezik.

5. Reference

Referentni normativni i pravni propisi kojima se regulira oblast vojnoobavještajne discipline EI-SIGINT-a su:

- a) Zakon o odbrani Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH”, broj: 88/05);
- b) Zakon o upravi (“Službeni glasnik BiH”, broj: 32/02, 102/09 i 72/17);

- c) Zakon o učestvovanju pripadnika Oružanih snaga BiH, policijskih službenika, državnih službenika i ostalih zaposlenika u operacijama podrške miru i drugim aktivnostima u inozemstvu („Službeni glasnik BiH“, broj: 14/05);
- d) Zakon o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 88/05);
- e) Odbrambena politika BiH, broj: 01-011-2978-51/08 od 26.11.2008. godine;
- f) Vojnoobavještajna doktrina Oružanih snaga Bosne i Hercegovine;
- g) Pravilnik o radu VOR-a, broj: 08-04-2-84-8/14 od 05.12.2014.godine;
- h) OTP 2- 01 „Obavještajni rad, nadgledanje, određivanje ciljeva, izviđanje (ISTAR)”, 2018. god. broj:16-04-03-30-525-1/18 od 06.02.2018. godine;
- i) FM 3-12 „CYBERSPACE OPERATIONS AND ELECTROMAGNETIC WARFARE”, (US Army, HQ Department of the Army, August 2021),
- j) MCWP 2-22 (formerly MCWP 2-15.2), „Signals Intelligence.” (DEPARTMENT OF THE NAVY, Headquarters United States Marine Corps, July 2004).

6. Definicije pojmove

U smislu ove politike, termini korišteni u istoj imaju sljedeće značenje:

- a) EI-SIGINT (Electronic Intelligence - Signals Intelligence) je skup aktivnosti, mjera, postupaka, znanja i vještina koje se preduzimaju u elektromagnetskom spektru, pomoću odgovorajućih tehničkih sredstava radi prikupljanja obavještajnih podataka neophodnih donositeljima odluka na svim nivoima, te radi pružanja podrške izvedbi operacija i zaštiti snaga kroz onemogućavanje i otežavanja protivničkog djelovanja u sferi elektromagnetskog spektra.
- b) ISTAR (Intelligence, Surveillance, Target Aquisition and Reconnaissance - obavještajno djelovanje, osmatranje, nominacija ciljeva i izviđanje) je sposobnost sveobuhvatnog koncepta obavještajne podrške zasnovane na modularnom principu integriranja, usklađivanja, planiranja i djelovanja postojećih obavještajnih disciplina i senzora. Ova se sposobnost VOR-a OS BiH razvija po PC L 3003 ISTAR.
- c) Vojno kontrolirano područje je područje vojnih lokacija, kao i privremenih lokacija na kojima borave sastavi i/ili se stacioniraju sredstva OS BiH tokom obuke i izvršavanja njihovih zakonskih zadataka i misija ili posebnih zadataka i misija dodijeljenih Odlukom Predsjedništva BiH, odnosno područje obavještajnog interesa na kojem se provode odobrene obavještajne operacije.
- d) Elektromagnetski spektar je područje frekvencija od 0 HZ do UV svjetlosti (uključuje RF, mikrotalase, milimetarske talase, teraherčni spektar, infracrveni, optički i ultraljubičasti spektar).

POGLAVLJE II - MISIJA, PRINCIPI I CILJEVI EI-SIGINT-a

1. Misija

Misija EI-SIGINT-a je pružanje vojnoobavještajne podrške OS BiH za izvršavanje postavljenih misija i zadataka iz domena električkog djelovanja na taktičkom, operativnom i strategijskom nivou, kao i razvijanje sposobnosti modularnog prilagođavanja elemenata EI-SIGINT-a zahtjevima OPM unutar sveobuhvatne ISTAR arhitekture. Ovo podrazumijeva primjenu adekvatne formacije i pozicioniranja EI-SIGINT-a, kao vojnoobavještajne discipline, usvajanje doktrinarnih modela koji podržavaju postavljene ciljeve, opremanje i modernizaciju, unaprijeđenje analitičkih sposobnosti obrade obaveštajnih podataka, te sposobnost razvoja i obuke EI-SIGINT-a u OS BiH.

2. Principi

Razvijanje i održavanje sposobnosti EI-SIGINT-a u OS BiH je jedan od bitnih elemenata sveukupne vojnoobavještajne podrške misijama i zadacima OS BiH. S obzirom na kompleksnost, tehničku zahtjevnost i postavljeni zakonski okvir unutar kojeg se ova disciplina razvija, neophodno je primjenjivati sljedeće principe:

- a) **zakonitost:** dosljedno poštivanje i primjena pravnih propisa koji reguliraju ovu oblast, te doktrinarnih i provedbenih propisa, odnosno instrukcija i naredbi nadređenih nivoa,
- b) **konzistentnost, komplementarnost i koordiniranost:** aktivnosti svih nivoa koji su nadležni za provedbu ove politike, komandnom/rukovodnom ili strukovno-funkcionalnom linijom moraju biti koordinirane, usklađene i fokusirane na postizanje istih ciljeva/rezultata,
- c) **efikasnost i ekonomičnost:** postizati postavljene ciljeve uz najmanji utrošak sredstava, principom maksimalne iskorištenosti dostupnih resursa,
- d) **pouzdanost i stručnost:** obaveštajni podaci koji se prikupljaju i obraduju, te se kao informacije distribuiraju korisnicima, moraju generirati stručni i funkcionalni kredibilitet, te potrebni nivo analitičke ekspertize,
- e) **interoperabilnost:** sposobnost elemenata EI-SIGINT-a za sinergijsko djelovanje, kako s drugim vojnoobavještajnim disciplinama unutar OS BiH, tako i za efikasno djelovanje u međunarodnom okruženju,
- f) **modularnost:** sposobnost elemenata ili dijelova elemenata EI-SIGINT-a za fleksibilno djelovanje unutar različitih organizacijsko-formacijskih nivoa misijski dizajniranih jedinica/organizacija.

3. Ciljevi

Ciljevi koje MO i VOR OS BiH žele postići razvojem EI-SIGINT-a su:

- a) unaprijeđenje sveukupnih vojnoobavještajnih sposobnosti za pružanje vojnoobavještajne podrške donositeljima odluka,

- b) osiguranje adekvatnog spektra prikupljačkih sposobnosti zahtijevanih PC L 3003 ISTAR, čime bi se omogućila implementacija ovog PC u željenom stepenu,
- c) dostizanje zahtijevanog stepena interoperabilnosti za integraciju elemenata EI-SIGINT-a u vojnoobavještajne strukture prilikom angažiranja u OPM ili drugim oblicima saradnje unutar PfP ili NATO-a,
- d) generiranje adekvatnog odgovora zahtjevima savremenih vojnih kretanja, gdje se izazovi kontrole elektromagnetskog spektra nameću kao nužnost, što implicira neprestanu modernizaciju i razvoj sposobnosti.

POGLAVLJE III – ELEMENTI I FUNKCIJE EI-SIGINT-a

1. Elementi EI-SIGINT-a

Osnovni elementi EI-SIGINT-a koji proističu iz misije i zadataka VOR-a OS BiH u sferi elektromagnetskog spektra su:

- a) **Elektronsko/Radio izviđanje veza** – pretraživanje, detekcija, analiza i lociranje komunikacijskih sistema protivnika i njihova identifikacija,
- b) **Elektronsko/Radio izviđanje radara i radio-navigacijskih sredstava** – pretraživanje, detekcija, analiza i lociranje izvora visokofrekventnih signala koje odašilju određena protivnička sredstva, kao što su radari, kako bi se razvile odgovarajuće protivmjere,
- c) **Elektronsko/Radio izviđanje ciljeva i teritorija** (tehničko mjerjenje signala i tragova) – presretanje i prijem nenamjernih protivničkih emisija (npr. zračenje preko sekundarnih latica), te identifikacija sistema u upotrebi prema karakteristikama signala,
- d) **Elektronske protivmjere** (radio ometanje, radio obmanjivanje) – uključuje sve mjere vezane uz sprječavanje, odnosno umanjenje efikasnosti protivničkih aktivnosti u elektronskom prostoru,
- e) **Elektronske mjere zaštite** (mjere pri korištenju tehničkih sredstava u elektromagnetnom spektru) - mjere u elektronskom prostoru kojima se prijateljske snage štite od efekata elektronskih protivničkih aktivnosti.

2. Funkcije EI-SIGINT-a

Osnovne funkcije EI-SIGINT-a u VOR-u OS BiH su:

- a) **Prikupljanje podataka** u cilju obavještajne podrške misijama i zadacima MO i OS BiH kojima se osiguravaju pravovremene i pouzdane informacije o ciljevima i namjerama protivnika, razmještaju njegovih snaga i sredstava, a radi definiranja, pripreme i provedbe optimalnog modela vlastitog djelovanja, odnosno radi formiranja svijesti o aktivnostima u elektromagnetnom spektru i adekvatnog odgovora vlastitim kapacitetima EI-SIGINT-a.

- b) **Obrada i analiza podataka** ima za cilj da se na osnovu podataka prikupljenih procesom pretraživanja, prijema, tehničke analize i goniometriranja, generiraju obavještajne informacije koje se distribuiraju korisnicima. Preliminarnu obradu podataka dobijenih putem EI-SIGINT-a vrše prikupljači (operateri) na tehničkim sredstvima, dok se potpuna obrada i analiza podataka vrši u ćelijama/stanicama za analizu, kontrolu i upravljanje prikupljanjem.
- c) **Obuka pripadnika EI-SIGINT-a** dizajnira se i provodi u cilju dostizanja planiranog stepena sposobnosti EI-SIGINT-a za provedbu svih misijskih zadataka, te dostizanja adekvatnog nivoa modularnosti i interoperabilnosti koji će omogućiti integriranje, usklađivanje i sinhronizacijsko djelovanje s ostalim vojnoobavještajnim disciplinama unutar ISTAR arhitekture, odnosno u domenu zajedničkog djelovanja s partnerskim vojnoobavještajnim elementima. Interakcijom svih nivoa razvijati vlastite kapacitete vojnoobavještajne edukacije i obuke.
- d) **Vježbovna domena** u smislu planiranja i angažiranja elemenata EI-SIGINT-a u domaćim i međunarodnim vojnim vježbama kojima će se razvijati sposobnosti EI-SIGINT-a po principima modularnosti i interoperabilnosti, kao nužnih prepostavki za integriranje elemenata EI-SIGINT-a u ISTAR koncept sveobuhvatne obavještajne podrške.
- e) **Razvojna domena i modernizacija** u cilju sagledavanja, te predlaganja i akvizicije pravovremenih strukturalnih, organizacijskih, tehničko-materijalnih, normativnih i doktrinarnih prepostavki, kojima bi se osigurao razvoj sposobnosti EI-SIGINT-a.

POGLAVLJE IV- ORGANIZACIJA I OPSEG DJELOVANJA EI-SIGINT-a

1. Način organiziranja EI-SIGINT-a

Organizacija EI-SIGINT u OS BiH zasniva se na sljedećem:

- a) Jedinica EI-SIGINT-a nalazi se u organizacijsko-formacijskoj strukturi Vojnoobavještajnog bataljona OS BiH i angažira se za pružanje vojnoobavještajne podrške vojnim misijama na svim nivoima u MO i OS BiH.
- b) Struktura i organizacija EI-SIGINT-a svojim personalnim, materijalnim, te kapacitetima opremljenosti tehničkim sredstvima, mora biti prilagođena za provedbu svih obavještajnih zahtjeva koji proističu iz vojnih misija i zadataka OS BiH, te zahtjeva iz OPM.
- c) Odgovornost za uspostavljanje EI-SIGINT-a i definiranje opsega njegovog djelovanja je neprenosiva funkcija ministra odbrane BiH, dok se nadležnost za upotrebu i nadzor rada EI-SIGINT-a na postavljenim parametrima delegira nadležnim komandantima/rukovodiocima putem linije komandovanja i rukovođenja.
- d) Strukovno-funkcionalna linija subordinacije primjene i materijalizacije ove politike adekvatna je vertikalnoj liniji rukovođenja/komandovanja: Sektor za obavještajno-sigurnosne poslove MO BiH – Uprava za obavještajne poslove i sigurnost ZŠ OS BiH – Odjeljenje za obavještajne poslove i sigurnost OK OS BiH – komandant/S-2 Vojnoobavještajnog bataljona OS BiH. Zajedničkom interakcijom i sinergijom ovih nivoa

uspostaviti će se adekvatan okvir za zakonitu provedbu ove politike i ispunjavanje njenih ciljeva na matrici definiranih načela.

2. Opseg djelovanja EI-SIGINT-a

Vojnoobavještajna disciplina EI-SIGINT-a koristi se:

(1) U Bosni i Hercegovini, u skladu sa zakonskim okvirom iz člana 9. Zakona o odbrani Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 88/05):

- a) za potrebe obuke i provedbu vojnih vježbi kojima će se dostizati standardi sposobnosti za pružanje vojnoobavještajne podrške u provedbi zadataka i misija OS BiH, te integriranja u ISTAR arhitekturu,
- b) elementi EI-SIGINT-a koristit će se isključivo na vojno-kontroliranom području, odnosno u zoni odobrenog obavještajnog interesa, na način eksploatacije elektromagnetskog spektra samo u domenu odobrenog frekvencijskog pojasa, i ni na koji način neće predstavljati postupanje u suprotnosti sa zakonskim odredbama iz člana 9. Zakona o odbrani BiH,
- c) u slučaju potrebe operativne upotrebe EI-SIGINT-a u okviru provedbe zadatka po odluci Predsjedništva BiH ili po zahtjevu OSA-e BiH u okviru vojno kontroliranog područja, ministar odbrane BiH će posebnom odlukom definirati opseg djelovanja EI-SIGINT-a.

(2) U provedbi vojnih vježbi/obuka u inozemstvu - na način i u opsegu reguliranim Tehničkim sporazumom o provedbi predmetne vježbe, odnosno u skladu sa usaglašenim karakterom, strukturom i ciljevima vježbe/obuke.

(3) U OPM – u skladu sa dodijeljenom misijom po Odluci Predsjedništva BiH o upućivanju u OPM, odnosno u skladu sa odobrenom strukturom i formacijom jedinice koja se upućuje u OPM, te listom osnovnih zadataka koji proističu iz misije. Operativni angažman EI-SIGINT-a bit će kompatibilan mandatu predmetne misije i reguliran Sporazumom o statusu snaga (SOFA).

POGLAVLJE V – NADLEŽNOSTI I ODGOVORNOSTI

Nadležnosti i odgovornosti u vezi sa organizacijom EI-SIGINT-a u OS BiH su sljedeće:

1. Nadležnosti ministra odbrane

Ministar odbrane nadležan je za uspostavljanje i definiranje opsega djelovanja EI-SIGINT-a u MO i OS BiH.

2. Odgovornosti Sektora za obavještajno-sigurnosne poslove MO BiH

Sektor za obavještajno-sigurnosne poslove MO BiH odgovoran je za sljedeće:

- a) nositelj je izrade i odgovoran je za implementaciju Politike kojom se uređuje oblast EI-SIGINT-a u MO i OS BiH,
- b) vrši stručni nadzor nad upotrebom i radom elemenata EI-SIGINT-a u OS BiH,
- c) u slučaju potrebe, odgovoran je za saradnju i koordinaciju sa nadležnim državnim agencijama/organima u vezi područja djelovanja i opsega upotrebe EI-SIGINT-a,
- d) savjetuje ministra odbrane i predlaže mјere za unaprjeđenje ove oblasti, u skladu sa važećim zakonskim propisima.

3. Odgovornosti Zajedničkog štaba OS BiH

Zajednički štab OS BiH odgovoran je za sljedeće:

- a) nositelj je izrade svih provedbenih i doktrinarnih akata, u skladu sa ovom politikom kojom se uređuje oblast EI-SIGINT-a u OS BiH,
- b) vrši stručni nadzor nad upotrebom i radom elemenata EI-SIGINT-a u OS BiH,
- c) definira željene kodove sposobnosti EI-SIGINT-a, kako u smislu razvoja kao partikularne discipline, tako i u okviru ISTAR arhitekture,
- d) kroz Program Vojna odbrana planira sredstva za nabavku opreme i modernizaciju elemenata EI-SIGINT-a.

4. Odgovornosti Operativne komande OS BiH

Operativna komanda OS BiH odgovorna je za sljedeće:

- a) nositelj je izrade planskih dokumenata i programa obuke EI-SIGINT-a u OS BiH,
- b) vrši komandovanje i nadzor nad upotrebom i radom elemenata EI-SIGINT-a u OS BiH,
- c) planira i inkorporira angažiranje EI-SIGINT-a u događaje vježbi/obuke,
- d) sagledava i predlaže ZŠ OS BiH prioritetnu nabavku opreme i modernizaciju u oblasti EI-SIGINT-a.

5. Odgovornosti Vojnoobavještajnog bataljona OS BiH

Vojnoobavještajni bataljon OS BiH odgovoran je za sljedeće:

- a) odgovora za ostvarivanje svih sadržaja EI-SIGINT-a u OS BiH i realizira ih u skladu sa ovom politikom, te ostalim provedbenim i doktrinarnim propisima viših nivoa,
- b) odgovora za zakonitu upotrebu elemenata EI-SIGINT-a u OS BiH,
- c) nositelj je izrade planskih dokumenata i programa obuke EI-SIGINT-a, te provodi proces obuke,

- d) sagledava i predlaže nadređenim nivoima nabavku opreme i modernizaciju u oblasti EI-SIGINT-a.

POGLAVLJE VI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

1. Donošenje dokumenata

Oblast EI-SIGINT-a regulira se donošenjem odgovarajućih propisa, procedura, akata i dokumenata na nivou MO BiH i ZŠ OS BiH, u skladu sa ovom politikom.

2. Ažuriranje Politike

Sektor za obavlještajno-sigurnosne poslove MO BiH i Uprava za obavlještajne poslove i sigurnost ZŠ OS BiH najmanje jednom godišnje vrše pregled ove politike i predlažu njeno ažuriranje.

3. Stupanje na snagu

Politika stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 08-03-8-1572-1/22
Sarajevo, 16.06.2022. godine

MINISTAR
Dr. Sifet Podžić